

Zakázky dostávali lidé spojení s radnicí

MF DNES 31.3
2014

V uplynulých šesti letech získávali ve Šlapanicích veřejné zakázky za miliony korun lidé spříznění s radnicí. Podle expertů na korupci je takové chování běžné napříč městy. Zákon o střetu zájmů to umožňuje.

Redakce MF DNES si podle zákona o svobodném přístupu k informacím vyžádala od šlapanického městského úřadu seznam dodavatelů veřejných zakázek za poslední dvě volební období. A zjistila, že je získávali lidé spříznění s vedením města.

Totíž předseda stavební komise Vlastislav Remeš, předseda kontrolního výboru zastupitelstva Aleš Charvát nebo firma bývalého radního Stanislava Matýška.

Ačkoliv protikorupční odborníci z nevládních organizací považují podobné jednání za problematické, radnice tím nijak nepřekračuje zákon o střetu zájmů.

Předseda stavební komise a zakázky za milion

Nejméně dvě zakázky získal v tomto volebním období – bez výběrového řízení – předseda stavební komise Vlastislav Remeš. V posledních komunálních volbách kandidoval za vítěznou KDU-ČSL jako nezávislý.

V roce 2012 za bezmála sto tisíc korun zpracoval projektovou dokumentaci stavebních úprav zdravotního střediska. A o rok dříve pak za 110 tisíc korun připravoval dokumentaci na nový chodník mezi Početovskou a Akátovou ulicí.

„Nepovažuji to za střet zájmů, protože uvedené situace se časově nepřekrývají,“ komentuje vše starosta Šlapanic Jaroslav Kláška (KDU-ČSL).

Expert z protikorupčních organizací v tom ale vidí možný rozpor se zákonem o veřejných zakázkách.

„Pokud zakázky obce získává předseda stavební komise, spatřuji v tom jednoznačně velký problém, protože takový člověk může mít ze své funkce vliv na podobu připravovaných zakázek a tím může získat vůči ostatním uchazečům výhodu,“

popsal Vladan Brož z nestátní neziskové organizace Transparency International.

„Stavební komise je poradním orgánem města. Takže pokud na jedné straně její předseda radí městu a na druhé straně je město jeho klientem, pak je otázkou, zda může po-

„Stavební komise je poradní orgán města. Pokud její předseda radí městu a zároveň je město jeho klientem...“

skytovat objektivní rady,“ myslí si zase Martin Kameník z neziskové organizace Oživení, která se zabývá zkoumáním korupčního chování.

„Nedělal jsem žádnou zakázku, která by podléhala schvalování v rámci územního řízení, kde bych mohl čistě teoreticky sám sobě něco schvalovat. Všechno to byly drobné

nosti, úpravy v budovách, které neměly vliv na územní řízení ani na stavební povolení, natož pak aby do toho byla vtažena stavební komise,“ popsal Remeš.

Celkem Remešovi šlapanická radnice poslala od roku 2008 především za vypracování projektových dokumentací k různým veřejným stavbám zhruba milion korun.

Šéf kontrolního výboru zastupoval také radnici

V roce 2010 získal smlouvu na právní poradenství za zhruba 150 tisíc korun nynější předseda kontrolního výboru zastupitelstva Aleš Charvát. Byl zvolen za Nezávislé a jeho strana je v zastupitelstvu v opozici.

„Pokud smlouvu získal bez výběrového řízení, je to velký problém. Aby předešel pochybnostem, měl by se zdržet hlasování při projednávání veškerých věcí, ve kterých poskytoval právní poradenství,“ říká protikorupční expert Kameník. Podle něj si tak radnice mohla kupovat předsedu kontrolního výboru, aby byl smílivější k jejím krokům. Kontrolní výbor má přitom dohlížet na hospodaření vládnoucí koalice.

S tím souhlasí i Brož z Transparency International. „Je otázka, zda si jako předseda kontrolního výbo-

ru může uchovat potřebnou nezávislost, byla-li zároveň obec jeho klientem a on by měl plnit jeho přání, tlumočená mu radou města, případně starostou,“ uvedl Brož.

Zastupitel Charvát ani starosta Kláška problém nevidí. „Nic konkrétního vám neřeknu. Město Šlapanice jsem zastupoval, to je pravda. Moje hlasování ve výboru to ale nijak neovlivňuje,“ řekl Charvát.

„V roce 2010 rada jeho zastupování zrušila. Není mi známo, že by od té doby zastupoval město Šlapanice,“ doplnil starosta Kláška. Charvát přitom seděl v zastupitelstvu už v předchozím volebním období jako řadový člen.

Bývalý radní, současně šéf firmy: Na zakázku jsem neměl vliv

Necelé tři měsíce před koncem minulého volebního období vyhlásili radní veřejnou soutěž na zvýšení efektivnosti procesů a řízení ekonomiky na městském úřadě Šlapanice za víc než šest a půl milionu korun.

Soutěž později vyhrála jako jediný uchazeč brněnská firma Navertica, jejímž předsedou představenstva a generálním ředitelem je Stanislav Matýšek, který byl v době vyhlášení zakázky šlapanickým radním za ODS. » Pokračování na straně D2

Kam jdou peníze? Možná stranám

BRNO (usj) Podle protikorupčních odborníků je přidělování veřejných zakázek lidem blízkým radnicím běžné. Ačkoliv neexistují analýzy, které by se tomu věnovaly, experti se s podobnými náznaky klientelismu a střetu zájmů setkávají.

„Přesná data nemáme, ale z našich zkušeností vyplývá, že hlavně zakázky malého rozsahu, které nejsou regulované zákonem, mohou sloužit ke kupování politické podpory a získávání loajálních lidí. Vedení radnice si tak upevňuje pozici,“ říká Martin Kameník z neziskové organizace Oživení, která se zabývá mapováním korupčního chování. „Obecně je možné říci, že čím

menší město nebo vesnice, tím jsou vazby mezi zadavateli zakázek a jejími výherci dohledatelnější a přímější,“ je přesvědčený Vladan Brož z Transparency International.

Experti se shodují, že i malé zakázky by měly splňovat minimální požadavky na transparentnost, nediskriminaci a rovné zacházení s uchazeči. „Třeba tak, že jsou osloveni nejméně tři uchazeči s výzvou k zaslání nabídky,“ popsal Brož.

Brož i Kameník připouštějí, že někdy mohou sloužit veřejné zakázky ke skrytému financování politických stran z veřejných rozpočtů. Mechanismus funguje tak, že dodavatel dostane od radnice zaplace-

no za zakázku, přičemž určitá procenta následně odevzdá jako sponzorský dar straně. „Problém je, že neexistuje zákon o financování politických stran s efektivními kontrolními a sankčními mechanismy. Do politických stran tak proudí velké množství peněz z veřejných zakázek, aniž by to bylo pod jakoukoli veřejnou kontrolou,“ uvedl Brož.

S tím souhlasí i Eva Lebedová, politoložka z olomoucké univerzity J. E. Purkyně. „Na lokální úrovni může docházet k propojování mezi funkcionáři, veřejnými zakázkami a financováním politických stran, jen se o tom tolik nemluví a je těžké to prokázat,“ dodala.

Snakoiený budu, až Kometa

Kdo nepíše
s námi, píše
proti nám

Jana
Ustohalová
redaktorka
MF DNES

P ocházím z jedné vesnice
nedaleko Šlapanic.

Do městečka jsem jako
dítě chodila do školy a do koste-
la – jak to na jižní Moravě bývá.
Dlouho už žiji jinde.

Když jsem se pracovně začala
zajímat o poměry na místní zá-
kladní škole a poznamo i na rad-
nici, najednou mi začali volat
lidé, které jsem víc než pětilet
let neviděla a nikdy jsem jim ne-
dala svůj telefon. Ale ne proto,
aby se popírali, jak se mám nebo
na zdraví svých dětí.

„Co to píšeš za blábolky? Já
vím, odkud vřít vane!“ rozčlo-
val se místostarosta.

„To jsi křesťanka?“ roztrže-
ně mi do telefonu vyčítala jed-
na radní.

V diskusích na sociálních sí-
tech na mě přiznávají starosty,
Klašky nepochali ml suctou.

„Pan prezident měl pravdu
s těmi novináři,“ rozhodla se
jedna uřednice, která pracuje
v kanceláři vedení radnice. Na-
tázela na prezidentovy dárky
bomby, že novináři jsou pohl,
žumpa a hnů, případně na
myšlenku jeho předsedce, že
žurnalisté jsou největší nepřá-
tele lidstva.

To všechno jenom proto, že
jsem se začala pít, jak vedení
radnice hospodář s veřejnými
penězi, a jestli je náhodou ne-
rozvádí svým kamarádům, pří-
buzným a známým.

Zákon omezy na malém

Jaroslav Kláška se
prezentuje jako pracovní
poslanec a katolik, který
zpívá v kostele. Podle
opozice ale špatně snáší
kritiku a podporuje
klientelismus.

S pořádaný otec tří dětí a fa-
noušek formule 1, který
zpívá v kostelním sboru,
chodí na schůze zahradká-
řů, ve volném čase pije nemléčnu
a na sociálních sítích se chlubí, jak
pomáhá při péči cukroví. Tak se
prezentuje jednapadesátiletý Jar-
oslav Kláška, starosta sedmísticové-
ho jihomoravského městečka Šla-
panice a čerstvý poslanec za
KDU-ČSL.

„Oceňuji jeho poctivou obeta-
vost. Je slušný, není mstivý. Lze se
na něj jít spolehnout. Za svých 23
roků působil ve šlapanické komu-
nální politice její hodnotím jako nej-
lepšího partnera a spolupracovníka
ve vedení města,“ říká Václav Hrabá-
lek, největší tajemník městského úřa-
du a bývalý starosta Šlapanic.

Podobná slova chválí, jako všech-
ni starosty přiznávají, pro něj má
i Ivana Horáková, jeho poslanecká
asistentka: „Je to velmi nadaný muž
velkého rozhledu, vzácná je i jeho
galantnost.“

Aktivní dlouholetý lidovec Kláška
stojí v čele radnice druhé volební ob-
dobí, protože KDU-ČSL má ve Šlapa-
nicích tradici voličskou základnu
a pravidelně vyhraňuje volby. V jeho
aře zažijí Šlapanice na první po-
hled rozkvět. Město začalo hodně in-
vestovat do oprav bytových domů,
chodníků, silnic, kanalizace a vodo-
vodů, opravil se městský úřad a loni
v prosinci začala dlouho plánovaná
rekonstrukce základní školy.

Tu starosta Kláška, vzděláním in-
ženýr architekt, osobně koordinuje.
Jeho odporci mu přiznávají ohrom-
nou pracovitost a schopnost prosa-
dit věci, které je přesvědčený, že

Klaška: starosta Šlapanic, který nesnáší kritiku

Jaroslav Kláška
starosta Šlapanic a poslanec

„Nebudeme ho chválit. Ale
musíme zůstat v anonymitě“

Lidé, kteří se zajímají o místní politiku, ale jeho osobnost rozděluje na
nekritické zastánce a nesmiřitelné
odpůrce.

„Podporuje klientelismus, ne-
transparentní úřad nahání do-
mněnkám o možném korupčním
jednání. Během jeho starostování
se nemimně zhoršila atmosféra ve
městě. Lidé se bojí veřejně mluvit
o problémech kvůli jeho nenávis-
tým výpadkům proti každému
a všem,“ popisuje Michal Trneda,
opozici zastupující za sdružení
Čisté Šlapanice.

To potvrzuje i zkušenost redaktor-
ky MF DNES. O vyhlášení ke staro-
stovské osobě požádala několik desítek
lidí. Ti, kteří jej nechtěli chválit, ale
žádali, aby mohl přivést kvůli anno-
nimitě, aby mohl přivést kvůli anno-
nimitě. Také z reakcí Klašky na zasedá-
ních zastupitelstva na kritiku opozi-
ce je patrné, že se s ní těžko vyrovná-
vá a neumí komunikovat se sym-
bolicky, protože každé nepříjemné
hodnocení si bere osobně.

To si myslí i další opozice zastu-
pitelka Alena Rezníková z ODS,
která Klášku zná od dětství. „Po-
témž osmi letech v pozici starosty

du navštěvují kostel jinde než ve Šla-
panicích,“ podotýká.

Klaška, vůbec první poslanec
ze Šlapanic

Starosta Kláška sice dvakrát neu-
spěšně kandidoval do krajského za-
stupitelstva, v loňských předsta-
vých volbách do Poslanecké sně-
movny mu ale dalo preferenční hlas
bezmarža pět a půl tisíce voličů, kteří
jej vybrali historicky prvním šlapa-
nickým poslancem.

„Zánětlivě existuje spousta, obec-
ně chci ale přispět k plnění volební-
ho programu KDU-ČSL,“ říká Kláš-
ka na otázku, co hodlá jako posla-
nec prosadit. Podle svých webových
stránek by měl například zavést ve-
řejný seznam nepoctivců, „ve kre-
tém si každý bude moci ověřit,
s kým má tu čest“. Něco takového je
ale těžké možné, protože by se
svým nápadem narazil na zákon-
nou ochranu osobních údajů.

Byl by zastáncem tradičního lido-
veckého pojetí rodiny, kdy matka

Zakázky dostávali lidé z radnice

» Pokračování ze strany D1

V dalším volebním období, kdy už
se Matyášek do zastupitelstva nedo-
stal, získala firma Navetice další
menší zakázky za statistice komun.
Celkem tak na zakázkách od radni-
ce získala nejméně sedm a půl milio-
nu korun.

Zákon přímo nezakazuje, aby se
firma, v níž radní působí ve vedoucí
funkci, přihlášila do veřejné soutěže
ve stejném městě, kde byl zvolený.

má být co nejdříve doma s těmi
a otec žít v rodině, sňoval v přeto-
vání kampani, že prosadí výstavbu
nových školek a společné zdání
manželů. A to i přesto, že ještě
v roce 2009 ve šlapanickém zpravo-
daji v reakci na nedostatek míst ve
školkách napsal: „Podle odborníků
si takové dítě připadá ve škole odlo-
žené. Vě, že maminka je doma, ale
jeho do školky dává mezi prvními
a vyžadovat mezi posledními... pří-
pádá si nepřijít... a odráží se to
v jeho psychice.“

Mnoha místním lidem se také ne-
líbí kumulace funkcí poslance a sta-
rosty. Protože tráví většinu týdnů
v Praze, nemá už tolik času na práci
na radnici. Kláška říká, že je to do-
časné. „V budoucnu obě funkce za-
stávat nebudu. Můj mandát sta-
rosty zanikne na podzim novými ko-
munálními volbami a díky zkušenostem, organizační práce a s pomo-
cí dobrého týmu spolupracovníků
chci dokončit připravované projekty.“

Jana Ustohalová

dle mého názoru o jasný sítet zá-
jím,“ uvedl Brož z Transparency In-
ternational. To ale Matyášek odmítl.
„Zadávací podmínky vypracovala
poradenská firma, která byla vybra-
na ve výběrovém řízení,“ uvedl.
Podle starosty Klašky je i tato ve-
řejná soutěž v pořádku. „Podle zápi-
su z rady města, která o zakázce roz-
hodla, Matyášek sítet zájmů předem
ohlásil a jednání nebyl přítomen,“
popsal Kláška.

Jana Ustohalová

Šlapaničtí věnovali lidovcům jeden a půl milionu

Osm pravidelných příznivců darovalo straně za sedm let přes půldruhého milionu. Ve srovnání s jinými, i většími městy je to rekordní číslo

ŠLAPANICE (usj) Sedmitisícové ji-

homoravské město patří mezi tradiční bašty lidovců. A také mezi významné sponzory KDU-ČSL, donedávna neparlamentní strany.

Pouze osm pravidelných místních příznivců věnovalo straně v letech 2006 až 2013 více než jeden a půl milionu korun. Ve srovnání s jinými stejně velkými nebo i většími městy je to rekordní číslo.

Nejvíce, 755 tisíc, daroval KDU-ČSL bývalý starosta Václav Horák.

spěl bezmála 290 tisíc. Část peněz použila strana loni na podzim na kampaň předvolební kampaň do Poslanecké sněmovny, kam se nakonec dostal. „Sponzorům je osobní věc jednotlivých sponzorů,“ reagoval Kláška.

Podle Iry Lebedové, politoložky z olomoucké univerzity J. E. Purkyň, patří KDU-ČSL mezi strany, které se snaží o svém financování informovat transparentně. „Neexistuje žádné omezení, že by člen strany nemohl dávat sponzorské dary v jakémkoliv výši,“ uvedla Lebedová.

„Ať jeden milion korun darová-

ku za přínosný,“ uvedl tajemník Hrabálek.

Předseda stavební komise a nestraník Vlastislav Remes přispěl KDU-ČSL v letech 2008 a 2010 dohromady osmdesáti tisíci korunami. Zároveň dostal od radnice za posledních šest let veřejné zakázky za zhruba jeden milion korun, některé z nich bez výběrového řízení. Dary straně se zakázkami podle něj nespojují.

„Ano, pár darů jsem dal, protože mám nějaký politický názor. Ale stejně tak jsem třeba obdaroval hospic v Rajhradě. Když můžu pomoci, tak pomůžu,“ řekl Remes.

Mezi další štedré dátky patří

funkci za KDU-ČSL. Z příspěvkového řádu strany přímo vyplývá povinnost darovat určité procento svých příjmů do stranické pokladny,“ vysvětlil Pavel Hofrva, generální sekretář KDU-ČSL.

Funkcionáři se podle příspěvkového řádu zavazují odvádět straně tři procenta ze svých příjmů. Mezi další štedré dátky patří